

H. Oda
van
Sint-Oedenrode

Arnoud-Jan Bijsterveld
Richard de Visser
Vincent Blom

uitgeverij
Betsaida

Inhoud

Voorwoord	7
Inleiding - Het Rode van Sint-Oda <i>Richard de Visser</i>	9
1. Het leven van de heilige Oda - vertaling <i>Arnoud-Jan Bijsterveld</i>	15
2. Het veelbesproken leven van Sint-Oda <i>Arnoud-Jan Bijsterveld</i>	57
3. Het leven van Oda voor gelovigen van de 21 ^e eeuw <i>Vincent Blom en Richard de Visser</i>	85
Bijlagen	
* Literatuurlijst	97
* Foto's	99

Voorwoord

Het bisdom van 's-Hertogenbosch is rijk aan bedevaartplaatsen. In verschillende kerken wordt de Moeder Gods vereerd, zoals in de Bossche Sint-Jan met de Zoete Moeder, maar ook in Handel, Ommel en Elshout.

Naast deze meer officiële bedevaartskerken zijn er talloze kleine kapellen langs de wegen of in het open veld. Maria of een andere dierbare heilige wordt er vereerd. Het zijn halteplaatsen te midden van het vaak zo jachtige leven.

Dit alles is voor het Bossche bisdom een rijkdom en een zegen. Die rijkdom wordt nog eens extra bevestigd door een grote groep Brabantse heiligen en zaligen. Vrouwen en mannen die, met inzet van hun leven, al hun talenten en krachten hebben ingezet om het geloof in God zichtbaar te maken en concreet gestalte te geven. Zij zijn de levende getuigen van Christus in ons midden. Sommigen zijn vanuit Brabant de wereld ingetrokken om als missionaris te werken in gebieden waar geestelijke en materiële nood was. Denk aan het goede werk van de zalige Petrus Donders of de zalige pater Eustachius. Anderen, zoals Odulphus, hebben in ons eigen land het Evangelie verkondigd en de Kerk mee opgebouwd. De zalige Titus Brandsma stierf omwille van zijn vasthoudende geloofsovertuiging in een Duits concentratiekamp in de Tweede Wereldoorlog. Daarnaast kennen we ook enkele Brabantse martelaren van Gorcum.

In deze rij van geloofsgetuigen neemt de heilige Oda een bijzondere plaats in. Bij het begin van de kerstening in onze streken vestigde zij zich op Brabantse grond. Als tijdgenoot van de heilige Willibrord is zij getuige geweest van de verspreiding van het katholieke geloof in ons land. Zij heeft er, als godgewijde vrouw, ook zelf haar bijdrage aan geleverd door een leven van eenzaamheid, gebed en contemplatie. Gedurende heel haar leven zocht zij Christus en het koninkrijk van de Vader.

Het 13e eeuwfeest van haar sterven vormde de aanleiding om dit boek uit te geven. Een eerste hoofdstuk bevat de vita van haar leven. Vervolgens gaan de schrijvers nader in op wat de heilige Oda ons in deze tijd te zeggen heeft.

Dit boek bewaart het verhaal van Oda's leven voor de toekomst. Ik hoop dat velen mogen worden aangesproken door haar leven in evangelische eenvoud. Daarnaast bid ik dat de heilige Oda voor de parochie van Sint-Oedenrode, Son en Breugel en voor de Kerk van het bisdom van 's-Hertogenbosch een voorspraak mag zijn.

15 oktober 2013

Mgr. Drs. A.L.M. Hurkmans
bisschop van 's-Hertogenbosch

Inleiding

Het Rode van Sint-Oda

Richard de Visser

De naam Sint-Oedenrode

Sint-Oedenrode is vernoemd naar de H. Oda die jaarlijks op 27 november feestelijk wordt herdacht. Deze heilige maagd was - zo staat in haar levensbeschrijving - de dochter van een Schotse koning. Omdat Oda blind was, stuurde haar vader haar naar het graf van Sint-Lambertus in Luik, waar ze op wonderbaarlijke wijze van haar blindheid werd genezen. In Schotland teruggekeerd, werd zij door haar vader onder druk gezet om te trouwen. Maar omdat ze God beloofd had haar leven aan Hem toe te wijden, vluchtte zij uit haar vaderland en vestigde zich, na enkele omzwervingen, op een heuvel in de Dommelbeemden van het huidige Sint-Oedenrode. Daar is zij in 713 overleden. Op de plaats waar zij geleefd heeft en begraven is, verrees een houten kapelletje. Van heinde en ver bezochten mensen haar graf. Het bezorgde het toenmalige *Rode* de naam van *Roda Sanctae Odae*, oftewel *Sint-Oda's Rode*.

Toen zich aan het eind van de elfde eeuw in Rode een graafschap gevormd had, vroeg heer Arnoud van Rode in 1099 aan Otbertus, de bisschop van Luik, de stoffelijke resten van de H. Oda op te graven en deze over te brengen naar de tufstenen kerk die men gebouwd had ter ere van haar. Deze *translatie* - het naar het kerkaltaar overbrengen van haar stoffelijke resten - vormde zo haar

heiligverklaring. Op 14 mei wordt traditiegetrouw het feest gevierd van haar translatie.

Het kapittel van Sint-Oda

Aan deze kerk was een groep van negen geestelijken verbonden die zorg droeg voor de erediensten in de Sint-Odakerk. Dit college van geestelijken leefde volgens een bepaalde regel, de *regula canonica*; reden waarom de leden ervan *canonici* of kanunniken genoemd werden. Eén van hen had de leiding over de groep en werd daarom *decanus* (deken) genoemd, dat wil zeggen: de tiende; bij stemmingen telde zijn stem dus tweemaal.

Aan het begin van een dag kwamen de kanunniken bijeen in een zaal van het kanunnikenhuis. Daar werd een hoofdstukje (een *capitulum*) van hun regel voorgelezen. Wie zich niet aan de regel gehouden had, werd op zijn fouten gewezen (werd gekapitteld) en kreeg een bepaalde straf opgelegd. Ook verdeelde de deken op dat moment de taken voor de komende dag.

De belangrijkste ceremoniële taak (hun *officium*) van de kanunniken was het op vaste tijdstippen van de dag en de nacht in het priesterkoor van de kerk bijeenkomen voor het zingen van het koorgebed. Dit koorgebed - ook wel getijdengebed of officie genoemd - werd acht keer per dag gezongen. Het bestond voor een deel uit vaste en voor een deel uit wisselende gezangen, die betrekking hadden op de kerkelijke feest- en heiligendagen.

Aanvankelijk had het kapittel van de Sint-Odakerk nog geen officie voor de twee feesten van de H. Oda: 14 mei en 27 november. Daarom heeft in de 12e eeuw een zekere Godfried, één van de kanunniken, in het Latijn een Sint-Oda-officie geschreven, in de vorm van een levensbeschrijving (*Vita*) van Oda.